

La frase del dia

“[A May] No et centris en mi, centra't en el destructiu terrorisme radical islàmic que hi ha al Regne Unit

Donald Trump, PRESIDENT DELS ESTATS UNITS D'AMÈRICA

Tribuna

Quim Torra. Editor i expresident d'Òmnium Cultural

Josep Pla, antifranquista

Recordo algunes crítiques i reaccions quan vam publicar *El nostre heroi Josep Pla*, d'Enric Vila. Per mi, Pla representava el millor prosista de la llengua catalana i l'escriptor manobre que n'havia normalitzat un estàndard, cisellat un model i un to. Em feia la impressió que hom no dedica la seva vida a un esforç tan colossal senzillament perquè li agradi escriure –que també–, sinó que al darrere d'aquella diabòlica mania senzillament devia haver-hi alguna cosa molt semblant a la que l'Enric va destacar en el seu llibre: “Es va abocar a mantenir viva, ni que fos amb respiració assistida, la Catalunya anterior a la guerra, el país que el règim franquista volia aniquilar i que ell estimava.”

45 VOLUMS I 20.000 PÀGINES escrites en català em semblaven una raó definitiva, però va resultar no ser-ho tant com em pensava. És difícil batallar contra els mites, i el del Pla franquista era una càrrega que aquest país arrossegava com la pedra de Sísif de la literatura catalana. Ens hem passat mitja vida reivindicant l'esperit catalanista de l'escriptor més important del catalanisme.

“**ELS 44 VOLUMS, ALS QUALS** fatalment arribarem, són la meva modesta aportació a dues coses que estimo: la meva llengua i el país on he nascut. Negar l'evidència d'un fet tan obvi no seria admès ni pels meus apreciats detractors. Més val, doncs, que toquem de peus a terra, ara que els ametllers ja estan batuts”, va defensar el mateix Pla. D'acord. Però per tocar de peus a terra del tot, i quedar-nos-hi enganxats d'una vegada, potser ens faltava *Fer-se totes les il·lusions possibles i altres notes disperses*, l'últim Pla inèdit que acaba d'arribar a les llibreries, en edició –neta, polida– de Francesc Montero, fruit de la tenaç tasca que

desplega la Càtedra Josep Pla, amb Xavier Pla al capdavant, a qui no podrem agrair mai l'esforç titànic de posar en valor escriptors i periodistes que, juntament amb Pla, van maldar per fer de la llengua l'eina útil, normal i civilitzada que avui tenim.

MONTERO SEMBLA HAVER tret Josep Pla

“És difícil batallar contra els mites, i el del Pla franquista era una càrrega que aquest país arrossegava com la pedra de Sísif de la literatura catalana

de la tomba per a donar la raó a l'Enric Vila. I a Joan Coromines, Xavier Pla, Lluís Bonada, Joan Fuster i tants i tants d'altres. Com va dir el R.P. Maur Esteva, abat de Poblet, el dia del seu enterrament: “En tot cas, l'homenatge –obligat– dels catalans serà que, en el futur, mirarem el Mas Pla com els anglesos veuen Stradford-on-Avon o els alemanys la Goethethaus, i els qui rebin el premi de les lletres catalanes hauran après d'escriure el català llegint l'obra completa de Josep Pla.” Però amb *Fer-se totes les il·lusions possibles...* ara també s'obre la porta de bat a bat a un Pla que entra a fons en la “malaltia nacional catalana”, produïda per la impossibilitat d'identificar-se amb la cultura espanyola, creant “un sentiment d'inferioritat permanent”. Un poble al límit de la supervivència, que se n'escapa pels pèls de l'extinció perquè “es pot conquerir amb un arrauxament. Colonitzar implica intel·ligència, Espanya”.

EN EL FÀSTIC PROFUND I INSONDABLE que li produeix el franquisme és on aquest llibre ens permet afinar el retrat de passaport del mateix Pla: “La paràlisi mental, l'estupidització general, l'embeneïment del país i la cretinització dictatorial progressiva”, combinada amb “la invasió de bandarrerria” d'aquells anys de plom el porten a concloure una de les més magistrals definicions de l'Espanya franquista mai escrita com un “embassament de merda d'unes proporcions generals fantàstiques”.

EL LLIBRE ÉS TAN BO COM EL VOLUM de *Notes disperses* de l'Obra Completa. No caldria dir res més. O potser sí, una: gràcies, Francesc Montero, per un pròleg clarificador (i unes cartes d'anex sucoses). La seva compra és obligada. Corrin, abans que l'Estat espanyol el prohibeixi.

De set en set

Josep Maria Casasús

Pobre català!

Compreu diaris en català! Incrementeu l'audiència de televisió, ràdio, teatre, cinema, en llengua catalana! Feu que hi hagi més publicitat en aquests vehicles potenciadors de la cultura pròpia! D'uns dies ençà s'ha fet viral aquesta crida iniciada per un catalanista lúcid, coherent i responsable. Tem que els ajuts oficials al nostre afeblit sector cultural quedin estroncats per la poderosa embranzida interventora jacobina. Ho argumenta amb un raonament que caldria que arribés al moll de l'os de la consciència cívica majoritària: si només una petita part dels dos milions i mig de votants del sí llegissin premsa en ca-

Només una quarta part dels lectors catalans compren diaris en català

talà quedaria assegurada la supervivència natural i vigorosa d'aquests periòdics. Les xifres actuals són prou eloqüents: només una quarta part dels lectors catalans compren diaris en català. La gent de Catalunya, inclosa bona part de la que es manifesta per la independència, prefereix consumir premsa i espectacles en llengua i mentalitat castellanes. No és nova aquesta decebedora incongruència: clamar a favor de l'emancipació política i alhora no renunciar a la dependència cultural i mental. Joan Maragall ja ho va plànyer en un article l'any 1895. Afirmava que “el dia que Catalunya s'hagi deslliurat del teatre i de la premsa de Madrid (i de la d'aquí que encara es fa a la madrilenya) la nostra independència intel·lectual avançarà cap a la independència completa”. A cap catalanista no el pot engrescar tenir un país formalment lliure però esclau d'una cultura forana.

Sísif

Jordi Soler

